Innst. S. nr. 12

(1999-2000)

Innstilling fra utenrikskomiteen om nordisk samarbeid

St.meld. nr. 30 (1998-1999)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I meldingen gir Regjeringen en bred omtale av det nordiske samarbeidet på de ulike områdene i 1998-99.

Kap. 1 er en generell innledning til stortingsmeldingen. Kap. 2 gir en oversikt over de viktigste tverrsektorielle saksområder, fortrinnsvis med utgangspunkt i de saker som har vært prioritert i den perioden stortingsmeldingen dekker. Kap. 3 omtaler sektorsamarbeidet og gir en oversikt både over det formelle sektorarbeidet i Ministerrådet og det uformelle regjeringssamarbeidet.

Som vanlig er også rapporten fra den norske delegasjonen til Nordisk Råd inntatt som vedlegg til stortingsmeldingen. Som bilag til rapporten fra delegasjonen er rekommandasjoner, fremstillinger, uttalelser og interne beslutninger vedtatt på Nordisk Råds 50. sesjon, resolusjon fra den 7. parlamentarikerkonferansen om samarbeid i Østersjøområdet og felleskommuniké fra Barents parlamentarikerkonferanse i Alta 7. - 9. april 1999. Nordisk Ministerråds årsrapport for 1998 følger som utrykt vedlegg.

Samarbeid i utvikling

Regjeringen minner innledningsvis om at mens det offisielle nordiske samarbeidet opprinnelig var et internt nordisk samarbeid, har samarbeidet utviklet seg også i to andre retninger i det siste tiåret. Nærområdedimensjonen og Europadimensjonen er en konsekvens av Sovjetunionens oppløsning og de nordiske lands forskjellige forhold til det integrerte Europa, med Danmark, Finland og Sverige som EU-land og Norge og Island som EØS-land. Etter Regjeringens syn vil det internt nordiske alltid være den grunnleggende og viktigste del av det nordiske samarbeidet.

Det internt nordiske samarbeidet er et samarbeid i utvikling. Det svenske formannskapet satte i 1998 ned et utvalg for å definere nye områder for samarbeid i Norden. En rapport ble lagt fram sommeren 1999. De nordiske samarbeidsministrene har nedsatt et "Vismannspanel" som skal gi en overordnet vurdering av det nordiske samarbeidet inn i et nytt tusenår.

En viktig del av det nordiske samarbeidet skjer utenfor de offisielle kanaler og er knyttet til et frivillig, ofte idealistisk, samarbeid mellom folkelige organisasjoner.

Det norske formannskapet tok i 1997 initiativ til et nordisk IT-politisk samarbeid. Saken ble fulgt videre opp av det svenske formannskapet i 1998 og førte under det islandske formannskapet i 1999 til etablering av et eget ministerråd og en egen embetsmannskomité for IT-politikk.

Fra 1999 vil en søke å utvikle et nærmere, organisatorisk samarbeid mellom de nordiske sameministrene. Fra norsk side har det vært et ønske å opprette et eget ministerråd for sameministrene.

Under det islandske formannskapet i 1999 er ikke minst det vestnordiske samarbeidet satt i fokus. I programmet "Folk og hav" fremheves bl.a. områder som miljø, havforskning og ressursforvaltning. Dette er områder hvor Norge har klare fellesinteresser med bl.a. Island, Grønland og Færøyene.

Et hovedmål for Nærområdesamarbeidet er å sikre fred og stabilitet i et utvidet Norden. Både demokratiutvikling og økonomisk utvikling er viktige forutsetninger i denne sammenheng. Når det gjelder demokratiutvikling, legges det bl.a. stor vekt på samarbeid med og utvikling av frivillige organisasjoner i Nærområdene.

De nordiske lands ulike tilknytning til europeisk samarbeid, har skapt behov for en ny type samarbeid, konsultasjoner og erfaringsutveksling mellom de nordiske EU-landene og EØS-landene. Det utvikles på dette området et stadig tettere samarbeid mellom de nordiske hovedstedene, Ministerrådet i København og de nordiske EU-delegasjonene i Brussel.

Det nordiske samarbeidet fikk i 1999 en kraftig symbolsk internasjonal markering når de fem nordiske land - Norge, Sverige, Finland, Danmark og Island - den 20. oktober åpnet det nordiske ambassadefellesskapet i Berlin.

Tverrsektorielt samarbeid

Europeiske og internasjonale spørsmål

Regjeringen påpeker at de endrete politiske rammebetingelser for det nordiske samarbeid stiller Norden og det nordiske samarbeid overfor store utfordringer og har ført til en internasjonalisering av arbeidet hvor både utenriks-, sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske spørsmål står på dagsordenen. Til tross for forskjellige veivalg når det gjelder NATO og EU er det stor vilje til å opprettholde det nordiske samarbeid og å søke forståelse og støtte for nordiske verdier og holdninger på den bredere europeiske og internasjonale arena. De endrete politiske rammebetingelser har imidlertid ikke ført til at det er etablert formelle ministerråd for hhv. utenriks- og forsvarsministrene, men spørsmålet har vært reist fra finsk og islandsk side.

Det framgår av meldingen at Ministerrådets arbeid med Europaspørsmål i det store og hele har karakter av samråd og informasjonsutveksling og avviker vesentlig fra Ministerrådets arbeid i Nærområdene, hvor man har et eget program og budsjett for å iverksette konkrete prosjekter i henhold til de vedtatte politiske målsettinger.

Regjeringen opplyser at forholdet til Europa/EU/EØS inngår som en integrert del av prioriteringene på Ministerrådets mange fagsektorer. Ikke minst hensynet til den nordiske rettslikhet har veiet tungt i forbindelse med forberedelsesfasen og implementering av nye EU-direktiver. Lovsamarbeidet er særlig utviklet på levnetsmidler- og forbrukerområdet, sies det i meldingen.

Amsterdamtraktaten trådte i kraft 1. mai 1999 og medførte at deler av Schengen-samarbeidet gikk inn i det overstatlige samarbeidet under søyle I. Det framgår av meldingen at saken har berørt de nordiske land meget sterkt. Avtalen mellom Norge, Island og EU om institusjonelle løsninger for norsk og islandsk deltakelse i Schengen-samarbeidet ble undertegnet 18. mai 1999 og muliggjør opprettholdelse av Den nordiske passunion. Avtalen oppretter et fellesorgan utenfor EUs rammeverk. I dette organet møtes Norge, Island og EUs medlemsland for å drøfte alle Schengen-spørsmål som kommer opp. Avtalen gir adgang til full dialog med EU-landene både om Schengen-saker og om andre saker som har forbindelseslinjer til Schengen. Det legges opp til at kontroll i henhold til Schengenregelverket skal iverksettes samtidig for de nordiske land. Dette innebærer blant annet at passkontrollen på de indre grenser avvikles samtidig.

Nærområdene

Regjeringen opplyser i meldingen at Nordisk Ministerråd i tråd med Nordisk Råds ønsker har trappet opp innsatsen i Nærområdet betydelig. Til sammen utgjør Nærområdeprogrammet for 1999 og tiltak finansiert gjennom sektormidler over det ordinære budsjett nærmere 20 pst. av Ministerrådets totalbudsjett. Økningen har skjedd gjennom omdisponeringer da Ministerrådets totale budsjettramme har vært uforandret de senere år. Dette har ført til vanskelige avveininger og bl.a. fra politisk hold har man advart mot at dette kan skade andre tradisjonelt viktige samarbeidsområder. Det er særlig pekt på Vestnorden-samarbeidet som Island har lagt sterk vekt på under sitt nåværende formannskap. Etter Regjeringens syn er det sannsynlig at man nå har nådd et tak for satsingen på Nærområdene med mindre den totale budsjettramme for Ministerrådet øker. Den norske regjering har, med støtte fra Finland og Island, ønsket å øke totalrammen med 25 mill. DKK.

Ministerrådets Nærområdeprogram er delt inn i tre områder: (i) informasjons- og kontaktvirksomhet (ii) stipend- og utvekslingsordninger som utgjør den største post på budsjettet og (iii) prosjektvirksomhet.

Det sies i meldingen at den sosiale og helsemessige situasjon er sterkt forringet og utpeker seg som en særlig stor utfordring. Ministerrådet har grepet fatt i dette gjennom å utarbeide og iverksette forebyggende helsetiltak bl.a. smittevern. Nordisk Råd bidro gjennom sin store konferanse "BARNforum" sist desember i Stockholm til ytterligere å rette søkelyset mot situasjonen for barn og unge i Nærområdet, herunder utsatte barne- og ungdomsgrupper. Dette har bidratt til å skjerpe Ministerrådets interesse for saken og ført til økte bevilgninger til arbeidet.

Regjeringen mener den første Barentsparlamentarikerkonferanse som ble arrangert i Alta i april 1999, i et samarbeid mellom Nordisk Råd og Stortinget, bidro til nyttige innspill i Ministerrådets arbeid.

Ministerrådet har oppmuntret til grenseregionalt samarbeid mellom Russland og de nordiske land og mellom Russland og de baltiske land. Ministerrådet forsøker bevisst å stimulere til baltisk-russisk samarbeid som et bidrag til stabiliteten i regionen. Det opplyses i meldingen at Ministerrådet i flere år har gitt støtte til miljøsamarbeidet i Arktisk Råd, men det har ikke vært noe formalisert samarbeid mellom de to fora. Ministerrådet har søkt om observatørstatus i Arktisk Råd som er et uttrykk for Ministerrådets ønske om et nærmere samarbeid. Med vedtaket i Arktisk Råd om å iverksette et program for bærekraftig utvikling er Arktisk Råds virkeområde blitt utvidet til å omfatte helse, økonomisk, sosial og kulturell utvikling i tillegg til det etablerte miljøsamarbeidet.

Barn og ungdom

Barn, ungdom og familiespørsmål har fått økt fokus i det nordiske sosialpolitiske samarbeidet. Dette blant annet som resultat av det norske formannskapets prioriteringer i perioden 1996-1997. Det har resultert i flere rapporter om status på kunnskap om barn og unges levekår i Norden.

Regjeringen sier i meldingen at demokratiutvikling og reell medbestemmelse fra barn og ungdom er satt på dagsorden siste året og er ett av innsatsområdene fremover.

Blant annet for å følge opp rekommandasjonen fra Nordisk Råd om bekjempelse av seksuelt misbruk av barn er det igangsatt et utredningsprosjekt om behandling i tillegg til straff for de som er straffedømt for seksuelle overgrep mot barn. Oppfølgingsarbeidet har også resultert i flere henstillinger fra Ministerrådet til de nordiske reiselivsforeningene om tiltak mot barnesexturisme.

Det framgår også av meldingen at det er utarbeidet en tverrsektoriell handlingsplan for å bedre den sosiale utvikling og levekår for barn og unge i Nærområdene.

Den ideelle sektor

Under det norske formannskapet i 1997 ble et rasjonelt samarbeid mellom det offisielle og det frivillige nordiske samarbeidet prioritert høyt. Det ble utarbeidet en strategi for samarbeidet, som ble vedtatt på Nordisk Råds 50. sesjon i Oslo i november 1998. Det skal hvert år gis en redegjørelse til Nordisk Råd om utviklingen i dette samarbeidet.

Miljøsamarbeid

Det framgår av meldingen at man i 1999 fra norsk side har lagt vekt på arbeidet med en Strategi for et bærekraftig Norden. Initiativet til utarbeidelsen av denne tverrsektorielle strategien ble tatt av de nordiske statsministrene i november 1998, under Nordisk Råds sesjon. I erklæringen fra statsministrene angis det målsetninger som skal være rettledende for utviklingen av et bærekraftig Norden og en bærekraftig utvikling i våre nærområder. Strategien skal ferdigstilles i løpet av år 2000. Arbeidet vil ta utgangspunkt i områder der Norden har felles interesser og der det nordiske samarbeidet skaper en merverdi i forhold til andre nasjonale og internasjonale prosesser.

Nordiske land har vært pådriverne til opprettelse av en ekspertgruppe (Contact Expert Group) innen rammen av Det Internasjonale Atomenergibyrået (IAEA) hvor Russland, sammen med engasjerte vestlige land, kan samordne bilaterale og flersidige bistandsprosjekter. Denne internasjonale ekspertgruppens anbefalinger samsvarer nært med de prioriteringer som nordiske regjeringer arbeider etter hva angår prosjekter for miljø- og strålesikker håndtering av brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall i Russland.

I meldingen opplyses det videre at de nordiske landene det siste året har engasjert seg sterkt for å bidra til å redusere utslippene av radioaktive stoffer fra europeiske reprosesseringsanlegg, som bidrar vesentlig til radioaktiv forurensning av havmiljøet. Av de tre reprosesseringsanleggene i Europa er det Sellafield, ved nordvestkysten av England, som har vært ansvarlig for de største utslippene. De nordiske miljøvernministrene rettet i 1998 to henvendelser til den britiske miljøvernministeren der de ber om at utslipp av radioaktive stoffer reduseres.

Det framgår av meldingen at det er tatt initiativ til en evaluering av det nordiske miljømerkingssystemet, Svanemerket. Det gjennomføres i 1999 en undersøkelse av hvordan miljømerkeordningen påvirker og oppfattes av forbrukerne. Undersøkelsen skal legges fram på Nordisk Råds sesjon høsten 1999. I løpet av 1999/2000 skal det gjennomføres en tilsvarende undersøkelse av merkeordningens innvirkning på miljøet. På grunnlag av disse undersøkelsene vil man i neste omgang i nordisk samarbeid vurdere tiltak for å forbedre og styrke miljømerkeordningen.

Grensebarrierer

Det opplyses i meldingen at Ministerrådet har tatt nye initiativ i arbeidet med å redusere eller fjerne ulike typer av barrierer som hindrer den frie bevegelighet for personer, varer og tjenesteytelser i Norden. Slike barrierer i form av ulikheter mellom regler, lover, praksis og tradisjoner i de enkelte land eksisterer innenfor mange områder.

Henvendelsene til servicetelefonen "Hallå Norden" har avdekket at en del av de problemer som enkeltpersoner og bedrifter møter skyldes manglende kunnskaper og informasjon hos den lokale forvaltning.

Utredningen skal foreligge i løpet av høsten 1999 og det er Ministerrådets forventning at den vil kunne danne basis for beslutninger som bidrar ytterligere til å fjerne grensebarrierer i Norden.

Vestnorden-samarbeidet

Det islandske formannskapet har i 1999 løftet fram det vestnordiske samarbeidet. I dette samarbeidet eksisterer det klare felles interesser mellom Norge, Island, Grønland og Færøyene. Dette gjelder bl.a. på områder som miljø, havforskning og av ressurser i de vestnordiske områdene. Det islandske formannskapet har i et eget program - "Folk og Hav i Nord" - nedfelt de målsettinger man har for utvikling av de spredt bebygde arktiske og vestnordiske områdene.

Forskningssamarbeidet

Det sies i meldingen at Regjeringen legger stor vekt på aktiv medvirkning i det nordiske forskningssamarbeidet i regi av Nordisk Ministerråd. Selv om FoU-virksomheten utgjør en relativt stor del av Nordisk Ministerråds budsjett, er omfanget likevel beskjedent i forhold til landenes nasjonale innsats. I 1998 ble det avsatt i underkant av 200 MDKK til formålet, dvs. om lag 28 pst. av Ministerrådets budsjett. Det må anses som viktig å arbeide for å øke forskningsinnsatsen over Ministerrådets budsjett, og samtidig se prioriteringene i det nordiske forskningssamarbeidet i sammenheng med nasjonale prioriteringer, slik at de nordiske midlene kan utnyttes på en effektiv måte til støtte for nettverksbygging, stipend og faglige samlinger.

Fellesnordiske institusjoner bør etter norsk oppfatning fortsatt være et viktig virkemiddel for utvikling av

det nordiske forskningsfellesskapet på gitte områder. Det er viktig å opprettholde institusjoner som fungerer godt og som har utviklet særskilt kompetanse. Dette bidrar til å synliggjøre Norden som forskningsregion.

Nordisk forskningspolitisk råd (FPR) har arbeidet med ferdigstilling og implementering av den nye nordiske forskningspolitiske strategi. Rådet har foretatt en prioritering av framsatte forslag, og Ministerrådet har funnet plass i budsjettforslaget for 2000 for to forslag, seksualisert vold og språkteknologi.

Informasjon

Det opplyses i meldingen at fra 1. mars 1999 er de to informasjonsavdelingene i Nordisk Ministerråd og Nordisk Råd slått sammen til én avdeling. Det opereres i første omgang med en prøveperiode på ett år.

Hensikten med en felles informasjonsavdeling er å kunne utnytte ressursene på en bedre måte gjennom synergieffekter og besparelser og dermed styrke informasjonsmulighetene totalt.

Spørsmålet om å opprette egne nordiske informasjonsvinduer i hovedstedene, har vært under vurdering i 1999. Fra svensk side er det kommet til uttrykk et sterkt ønske om å få et slikt informasjonskontor sentralt plassert i Stockholm.

Budsjett

Det framgår av meldingen at det budsjettforslag for år 2000 som samarbeidsministrene har oversendt til Nordisk Råd, er basert på en uforandret totalramme i forhold til inneværende år. Den norske regjering ønsket å øke totalrammen med 25 mill. DKK, men fikk bare finsk og islandsk støtte til dette forslaget.

Av det totale budsjett på 732,3 mill. DKK skal Norge bidra med 161,4 mill. Budsjettet skal senere prisreguleres. Norge skal dessuten bidra med 23,2 millioner DKK til betalingsordningen som er avtalt i overenskomsten om adgang til høyere utdannelse.

Sektorsamarbeid

Statsministrenes samarbeid

I meldingen sies det at Regjeringen legger stor vekt på samarbeidet mellom de nordiske statsministre og er av den oppfatning at statsministrenes møter er av stor betydning for det nordiske samarbeidet. Det presiseres i meldingen at statsministrene har det overordnede ansvar for den politiske styring av samarbeidet mellom de nordiske regjeringer. Statsministrene har løpende og i sine møter drøftet aktuelle EU/EØS-saker:

- EUs toppmøter,
- Den økonomiske og monetære union,
- Agenda 2000 og utvidelsesprosessen,
- Den nordlige dimensjon,
- Samarbeidet foran de nordiske lands EU-formannskap, og
- Schengen-avtalen.

Også samarbeidet med Nærområdene er et fast punkt på statsministrenes dagsorden. Statsministrene har drøftet samarbeidet i Østersjørådet, i Barentsrådet og har besluttet at Ministerrådet skal søke observatørstatus i Arktisk Råd.

Samarbeidsministrenes arbeid

Det framgår av meldingen at samarbeidsministrene har tatt nye initiativ i arbeidet med å redusere eller fjerne ulike typer av grensebarrierer som hindrer den frie bevegelighet i Norden. Det er bestilt en omfattende utredning og kartlegning som skal foreligge i løpet av høsten 1999.

Det nordiske energiforskningsprogrammet er besluttet videreført i en ny nordisk institusjon: Nordisk energiforskning.

Samarbeidsministrene mottok i juni 1999 en omfattende rapport fra arbeidsgruppen som har overveiet muligheter for et intensivert nordisk samarbeid. Gruppen foreslår en rekke nye nordiske forskningsinitiativer og tiltak som kan forsterke den nasjonale styring av samarbeidet. Gruppens rapport vil bli nærmere vurdert og behandlet i løpet av høsten.

Samarbeidsministrene har i juni 1999 tilsatt et nordisk «vismannspanel» som skal beskrive ett eller flere scenarier for det nordiske samarbeid i et nytt årtusen. Rapporten fra panelet skal foreligge senest 1. september 2000.

Det utenrikspolitiske samarbeid

De nordiske lands ulike tilknytning til EU og EØS har, etter Regjeringens syn, økt behovet for nordisk kontakt og koordinering av standpunkter og holdninger. Fra norsk side har vi stor nytte av informasjonsutvekslingen mellom de nordiske land når det gjelder EU/EØS-spørsmål. Det finske, svenske og danske formannskap i EU hhv. høsten 1999, våren 2001 og høsten 2002 gir muligheter for større gjennomslagskraft for fellesnordiske interesser i EU.

Det nordiske samrådet har medført at fellesnordiske holdninger og vurderinger har fått avgjørende innflytelse i EUs lovgivningsarbeid, bl.a. på områder som gjelder miljø, arbeidsmiljø, forbrukervern, matvaresikkerhet og likestilling.

De nordiske land har også et nært samarbeid når det gjelder støtte til de baltiske lands integrasjonsprosess i EU. Et nordisk initiativ ble initiert i 1997 med sikte på å støtte balternes tilpasning til EU på det såkalte 3. søyleområdet. Utfordringene på dette området (asyl/immigrasjon, grensekontroll, politi-, toll-, narkotika- og rettssamarbeid) er omfattende.

Det nordiske samarbeidet om OSSE-spørsmål fungerer godt både i hovedstedene og i Wien. Samarbeidet er nå utvidet til også å være et underlag for OSSE-konsultasjoner med de baltiske land. For Norge er samarbeidet en viktig informasjonskilde når det gjelder EUs politikk. Det nordiske samarbeidet har gitt Norge verdifull støtte under vårt formannskap i OSSE i 1999.

Kultur

I meldingen slås det fast at nåværende hovedprioriteringer i kultursamarbeidet forsatt vil gjelde. Overordnede formål vil være barn og unge, det folkelige engasjement, kunstnerisk virksomhet og mediespørsmål. Det vil bli lagt særlig vekt på å fremme den brede forankring av kultursamarbeidet, bl.a. ved økt samarbeid med de frivillige organisasjoner. En grunnleggende prioritering vil være å sikre de selvstyrende områders og de nordiske utkantregioners fulle og aktive deltakelse i det nordiske kultursamarbeidet.

Fra norsk side ser Regjeringen det som en viktig oppgave å skape rammevilkår som sikrer et effektivt samarbeid på de tradisjonelle kunst- og kulturområdene. Et viktig hensyn blir å finne samarbeidsmodeller som styrker den politiske styringen av samarbeidet. Samarbeidet må også tilpasses den nye samarbeidsstrukturen, som også omfatter Nordens Nærområder og Europa. Det synes klart i denne sammenheng at kultursamarbeidet med sitt utgangspunkt i det felles språk- og kulturfellesskapet også i fremtiden vil ha sitt tyngdepunkt i Norden-samarbeidet. Forholdet til Nærområdene og Europa må bygges ut etter hvert som forutsetningene er til stede, og innenfor realistiske økonomiske rammer.

Det nordiske barne- og ungdomskultursamarbeidet er et satsningsområde i Ministerrådets virksomhet. Det er et mål for samarbeidet at alle organ innen kunstområdet skal prioritere nordiske prosjekter med barn og unge i samarbeid med nordiske kunstnere.

Nordisk kulturfond hadde i 1998 en bevilgning på nær 23 mill. danske kroner, og disponerer således en betydelig del av de frie budsjettmidlene og er den viktigste enkeltstående finansieringskilde i det offisielle nordiske kultursamarbeidet.

Fra norsk side ser Regjeringen positivt på utviklingen i Fondets virksomhet. Det er av betydning at virksomheten fremstår som en samordnet del av de totale ressurser i det nordiske kultursamarbeidet. Det er likevel viktig at Fondet beholder sin stilling som frittstående finansieringsorgan, først og fremst for å sikre bredde, fornyelse, det folkelige engasjement og utkantregionenes deltakelse i kultursamarbeidet. Fra norsk side ser man det som viktig at Fondet på denne måte kan spille en utfyllende rolle i forhold til Ministerrådet, som i sin virksomhet nok vil legge stadig mer vekt på prinsipper og kriterier som politisk styring, nordisk nytte, effektivitet, konsentrasjon og synlighet.

De nordiske kulturministrene er opptatt av å bygge ut de nordiske kontaktene når det gjelder EU/EØS-relaterte spørsmål og tar sikte på å utvikle Ministerrådet som forum for behandling av konkrete spørsmål som gjelder kultursamarbeidet i EU. Bakgrunnen for dette er ønsket om å øke innflytelsen fra Norden som helhet på de beslutninger som tas i Brussel på kultur- og medieområdet.

Utdanning og forskning

Det framgår av meldingen at Ministerrådet i 1998/99 har drøftet politiske retningslinjer for en ny strategiplan for utdannings- og forskningsområdet for kommende 5-årsperiode, med sikte på fremleggelse for Nordisk Råd på sesjonen høsten 1999. Samarbeidet har også hatt som overordnet målsetting å skape et vel fungerende utdannings- og forskningsfellesskap i Norden. De ulike mobilitets- og utviklingsordninger på utdannings- og forskningsområdet er et konkret uttrykk for dette. Overenskomsten om adgang til høgre utdanning i Norden som trådte i kraft i 1997, løper formelt ut ved utgangen av 1999, og vil i løpet av inneværende år bli gjenstand for evaluering, med sikte på mulig forlengelse for nye 2 år.

Fra norsk side legger man vekt på muligheten for å utnytte det nordiske samarbeidet som en felles plattform og en kanal inn mot EU i spørsmål der det er ønskelig å påvirke den europeiske dagsorden. Dette har ikke minst vist seg nyttig i en situasjon der nye utdannings- og forskningsprogrammer er under forberedelse i EU. Fra nordisk side har en med tilfredshet notert seg at voksenopplæring/livslang læring har funnet sin plass i forslaget til nytt SOKRATES-program, noe de nordiske land lenge har arbeidet for.

Miljø

I det formelle nordiske samarbeidet i regi av Nordisk Ministerråd, har klimapolitikk, EUs forsuringsstrategi, arbeidet med genmodifiserte organismer, EUs østutvidelse og den nordlige dimensjonen, vært sentrale tema i året som gikk. Det fremheves også i meldingen at det nordiske samarbeidet om miljøproblemene i Nærområdene har fått økt prioritet i alle de nordiske land.

Miljøvernministerne besluttet i februar 1998 å videreføre Det nordiske miljøutviklingsfondet. Dette innebærer at fondet videreføres fra og med 1999 for en femårsperiode, til og med utgangen av år 2003. Miljøutviklingsfondet har vist seg å være særlig effektivt når det gjelder å utløse prosjekter i Nordvest-Russland. Av 17 godkjente prosjektene ligger 12 i Russland, noe som viser fondets betydning som instrument for å få styrket det nordiske aktivitetsnivået i Russland. I 1997 opprettet Miljøverndepartementet et "norsk vindu" under Miljøutviklingsfondet på 2 mill. kroner til små investeringer i renere produksjon. Det er i denne sammenheng også knyttet forventninger til bruk av NIBs nye miljølåne- og garantiordning. Fra norsk side legges det stor vekt på å få til en samordnet nordisk innsats og på å styrke samarbeidet med EU.

Energi

Det opplyses i meldingen at det på energiministermøtet desember 1998 for Østersjøregionen ble vedtatt et kommuniké som bekrefter Østersjø-kretsens vilje til å samarbeide videre om energi. Målet er å sikre energi-

forsyningene til området på en mest mulig effektiv måte samtidig som det legges opp til en mer bærekraftig energiforsyning, økt bruk av fornybare energikilder, overgang til mer miljøvennlige energiformer samt større effektivitet i produksjon, overføring, konvertering og bruk av energi. Høsten 1999 skal det tas stilling til om det videre samarbeidet skal knyttes til Østersjørådet.

Næring

En utredning, iverksatt av næringsministrene, forelå 1. september 1998 og inneholdt forslag til tiltak som kan fremme det nordiske samarbeid innenfor næringsrettet innovasjon og utvikling. Utredningen behandlet også Nordisk Industrifonds rolle. Fondet vil i sin fremtidige virksomhet i større grad vektlegge tiltak som har til hensikt å forbedre innovasjonssamarbeidet og innovasjonssystemene i Norden.

Jord- og skogbruk

De siste årene har sektoren hatt som mål å utvide det tverrsektorielle samarbeidet. Ett eksempel på dette er det initiativet som er tatt overfor næringsmiddelsektoren. Etter Regjeringens mening har internasjonale prosesser de seneste år medført økende behov for nordisk koordinering. Dette omfatter blant annet oppfølgingen av Toppmøtet om matvaresikkerhet, Agenda 21 for Østersjøområdet og reformeringen av landbrukspolitikken i EU. I 1999 skal strategigruppens arbeid evalueres som grunnlag for planlegging av en ny strategiperiode som skal løpe parallelt med nytt handlingsprogram for sektoren.

Samarbeid om bevaring og bruk av både plante- og dyregenetiske ressurser har i mange år vært et tungt satsningsområde for sektoren. Disse spørsmålene blir for øvrig stadig viktigere både nasjonalt og internasjonalt. I internasjonal sammenheng har man i Norden ligget i forkant gjennom Nordisk Genbank for jord- og hagebruksvekster (NGB) og etterhvert Nordisk Genbank for Husdyr (NGH). Felles bevaring av genetiske ressurser vurderes derfor som et område preget av høy nordisk nytteverdi. Ministerrådet har besluttet at både NGB og NGH skal få styrket sine budsjetter.

Sosial- og helsepolitikk

Det fremgår av meldingen at det nordiske ministerrådssamarbeidet innenfor sosial- og helsesektoren spenner over et vidt felt fra forskning og utdanning, informasjons- og erfaringsutveksling til tilrettelegging for samkvem mellom landene gjennom konvensjoner og overenskomster. Det norsk-initierte smittevernsprosjektet for Nordens nærområder fortsetter i sitt andre år. Dette prosjektet er en samnordisk innsats for å styrke smittevernet i Baltikum og Nordvest-Russland gjennom trening av nøkkelpersonell og utvikling av en handlingsplan for modernisering av smittevernet i regionen. Statens institutt for folkehelse i Norge koordinerer dette prosjektet som et tett samarbeid med søsterinstitutter i andre nordiske land.

Arbeidsmarked

Det heter i meldingen at arbeidsmarkedet i Norge de senere årene vært preget av tiltakende etterspørsel etter arbeidskraft. Selv om arbeidsledigheten er presset kraftig ned og yrkesandelen har økt de senere år, må en del av det økte arbeidstilbudet også sees i sammenheng med økt arbeidsinnvandring fra andre nordiske land. Spesielt har arbeidsinnvandringen fra Sverige vært betydelig og økende de senere år. Økningen er i stor grad knyttet til midlertidige kontrakter innenfor bygge- og anleggsbransjen.

Forbrukerpolitikk, næringsmidler og ernæring

Det sies i meldingen at den europeiske dimensjon preger i stadig økende grad samarbeidet. Det er nedfelt en systematisk politikk for samarbeid for å identifisere, analysere og påvirke EU-regelverk under utvikling. Det samarbeides også regelmessig om gjennomføring av EU/EØS-regelverk. EUs forordning om miljømerking er innlemmet i EØS-avtalen. Ingen norske produsenter har så langt søkt om tildeling av EUs miljømerke. Norge vil fortsatt arbeide for å styrke det nordiske svanemerket og få til en best mulig samordning mellom det nordiske merkesystemet og EUs ECO-label.

I meldingen legges det vekt på at det nordiske samarbeidet på næringsmiddelområdet støtter de enkelte landenes forpliktende samarbeid innenfor EU, EFTA og EØS, samt øver størst mulig innflytelse på den europeiske beslutningsprosess og utviklingen i WTO/Codex.

Likestilling

Likestillingssektorens største satsing i programperioden er et prosjekt for å utvikle metoder for å integrere likestilling på alle politikkområder. Prosjektet er et paraplyprosjekt hvor kjernen består av enkeltprosjekter på ulike forvaltningsnivå i de nordiske landene. Prosjektet vil i første omgang rette seg mot områdene ungdom og arbeid.

Det heter i meldingen at Norden har en ledende rolle internasjonalt når det gjelder politikk og diskusjon knyttet til menns roller. En handlingsplan om menn og likestilling som ble vedtatt høsten 1997 etter diskusjon i Nordisk Råd, gir en ramme om dette arbeidet.

Det er et sterkt ønske fra nordisk side om å ligge i forkant av utviklingen i Europa. En felles nordisk politikk på likestillingsområdet og et godt utviklet nettverk muliggjør en viss innflytelse.

Justissektoren

Det er et viktig ledd i samarbeidet å sikre nordisk samråd og rettslikhet ved utarbeidelse og gjennomføring av EU-regelverk i nasjonal lovgivning og at gjennomføringsregelverket utformes i pakt med nordiske lovgivningstradisjoner.

Den såkalte strafferettsgruppen har blant annet utarbeidet en rapport om hvitvasking av utbytte og satt i

gang et arbeid for å kartlegge behovet for å endre reglene om gjensidig samarbeid i straffesaker.

Det opplyses i meldingen at Norge og Russland har inngått en bilateral avtale om politisamarbeid med sikte på utveksling av informasjon for bekjempelse av kriminalitet. Videre heter det at de nordiske land har gått sammen med de baltiske stater, Polen, Tyskland og Russland om å utvikle et nært og funksjonelt samarbeid om kriminalitetsbekjempelse i Østersjøregionen. Konseptet er kalt Baltic Sea Task Force og legger til rette for et organisert samarbeid mellom politi, tollvesen og grensekontrollmyndigheter for å bekjempe den internasjonale organiserte kriminalitet i regionen. Samarbeidet er vellykket og styrker den fellesnordiske innsatsen på dette fagfeltet.

Informasjonsteknologi

De nordiske samarbeidsministrene vedtok på møte i København 13. januar 1999 å etablere et IT-ministerråd for IT-politikk. Dette for å styrke satsingen på IT-politikk i Norden og sikre samordning av pågående tiltak. Det heter ellers i meldingen at arbeidet med elektronisk handel er høyt prioritert i de nordiske land. Samarbeid mellom de nordiske landene kan her gi store gevinstmuligheter.

Utenrikshandel

Det framgår av meldingen at den nordiske samrådsgruppen om det indre marked legger vekt på å forberede innspill til EUs arbeid med gjennomføringen av det indre marked. Samrådsgruppen har også drøftet mulighetene til å styrke utviklingen av det indre marked i Norden, herunder avvikling av gjenstående handels- og grensehindringer og andre tiltak som kan styrke det økonomiske samarbeidet mellom de nordiske land.

Som følge av Sveriges og Finlands EU-medlemskap samarbeider de nordiske land i dag uformelt om WTO-spørsmål, i form av regelmessige møter på hovedstadsnivå og løpende mellom de nordiske delegasjonene i Genève. Norge kan gjennom dette samarbeidet holde seg godt orientert om EUs posisjoner, samtidig som det er av betydning for de nordiske EU-land at Norge deltar i grupperinger hvor EU kun er representert ved Kommisjonen.

Forsvar

Det nordiske forsvarsrelaterte samarbeid har gjennomgått en betydelig utvikling siden den kalde krigens slutt, og den nordiske dimensjonen er samtidig tillagt økt betydning i norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk. For Norge er det viktig å opprettholde dialogen med Danmark, Finland og Sverige om utviklingen i EU, herunder spesielt utviklingen av en europeisk sikkerhets- og forsvarsidentitet. Samtidig gis Sverige og Finland økte muligheter for samarbeid med NATO.

Samarbeidet om fredsbevarende operasjoner utgjør i vesentlig grad kjernen i det nordiske samarbeidet på det forsvars- og sikkerhetspolitiske området, og samarbeidet har utviklet seg i en svært positiv retning. Et eksempel på et meget vellykket nordisk samarbeid om fredsbevarende operasjoner er den nordisk-polske brigaden i Bosnia, samt samarbeidet om FN-styrken i Makedonia. NORDCAPS (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) er etablert. Hensikten med NORDCAPS-samarbeidet er å forbedre de nordiske lands kapasitet til å operere/handle sammen ved beslutning om, og ved deltakelse i fredsoperasjoner i regi av FN, NATO, OSSE eller VEU. Målet er ved behov å kunne stille en felles nordisk fredsbevarende enhet opp til brigade størrelse. De nordiske land vil videreføre samarbeidet innenfor rammen av den nordiske forsvarsmateriellavtalen som ble inngått i 1994. De nordiske land undersøker herunder muligheten for å etablere et samarbeid om anskaffelse av helikoptre.

Det er på personellsiden tatt initiativ til et nordisk samarbeid vedrørende utfordringene i tilknytning til flygermangelproblematikken i Forsvaret.

Også når det gjelder forsvarsrelatert støtte til de tre baltiske land foregår det et utstrakt samarbeid mellom de nordiske land, og da i hovedsak innenfor en større multilateral ramme. Støtten til etableringen av en baltisk fredsbevarende bataljon og opprettelsen av en felles baltisk marineskvadron har vært viktige komponenter. Det samarbeides videre om støtte til etableringen av et baltisk luftkontrollsystem, som har til hensikt å sette de baltiske landene i stand til å overvåke sitt eget luftrom, både i sivilt og i militært henseende.

Bistand

Det fremgår av meldingen at det finner sted et nært samarbeid mellom de nordiske land i forhold til de multilaterale utviklingsorganer. I forberedelsene til styremøter i FNs fond og programmer (FNs utviklingsprogram UNDP, FNs barnefond UNICEF, befolkningsprogrammet UNFPA, matvareprogrammet WFP, m.v.) har det vært holdt regelmessige nordiske møter for å samordne de nordiske lands holdninger, og det har vært samarbeidet nært under styremøtene. De nordiske lands politikk overfor disse organisasjonene er i alt vesentlig samstemt. Det har også vært god kontakt og nært samarbeid overfor viktige særorganisasjoner i FN, slik som Verdens helseorganisasjon (WHO), Den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO) og Organisasjonen for mat og landbruk (FAO). Det heter videre at samarbeidet med Verdensbanken/Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) og de regionale utviklingsbankene er formalisert gjennom en omfattende nordisk koordineringsprosess og en rotasjonsordning for representasjon i de styrende organer. I Det internasjonale jordbruksutviklingsfond (IFAD), har man nå startet nordisk koordinering på hovedstadsnivå etter modell fra de øvrige bankene.

Samiske spørsmål

Det nordiske samarbeidet om samiske forhold utvikles stadig. Etter anbefaling fra en arbeidsgruppe med representanter fra regjeringene i Norge, Sverige og Finland, og fra de tre sametingene, besluttet de nordiske samarbeidsministrene 5. mars 1999 å opprette et fast, uformelt samarbeid mellom de tre lands ansvarlige ministre for samiske spørsmål og de tre sametingene. Det arbeides for å etablere et forum for samarbeid mellom de tre nordiske sameministrene i løpet av 1999. To viktige saker som kommer til behandling i det nye forumet er arbeidet med en nordisk samekonvensjon, og spørsmål knyttet til Samisk parlamentarisk råd som de nordiske sametingene planlegger å etablere.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Haakon Blankenborg, Kjell Engebretsen, Kirsti Kolle Grøndahl, Thorbjørn Jagland, Marit Nybakk og Tom Thoresen, fra Fremskrittspartiet, Dag Danielsen og Fridtjof Frank Gundersen, fra Kristelig Folkeparti, Elsa Skarbøvik og Einar Steensnæs, fra Høyre, Jan Petersen og Siri Frost Sterri, fra Senterpartiet, Johan J. Jakobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Erik Solheim, og fra Venstre, Harald Hove, er enig med Regjeringen i at det interne samarbeidet i Norden alltid vil være den grunnleggende og viktigste delen av det nordiske samarbeidet. Likhetstrekk i demokratisk oppbygde samfunnsmodeller, sammenfallende vurderinger av verdier og normer og en kulturell fellesarv, har etablerert sterke bånd som binder folk og nasjoner sammen. Det nye som har vokst fram i det nordiske samarbeidet de senere år bærer imidlertid preg av det man gjerne kaller nærområdedimensjonen og europa-dimensjonen. Dette er etter komiteens mening en naturlig utvikling sett på bakgrunn av de endringer som har skjedd i Europa på 90-tallet.

Komiteen har notert seg at ministerrådets arbeid med europaspørsmål i det store og hele har karakter av samråd og informasjonsutveksling og således avviker vesentlig fra ministerrådets arbeid i nærområdene, hvor man har egne programmer og budsjetter knyttet til konkrete prosjekter. Komiteen viser til at innsatsen mot nærområdene er trappet opp slik at den nå utgjør nærmere 20 pst. av Ministerrådets totalbudsjett, og at dette har vært i samsvar med Nordisk Råds ønsker. Komiteen er enig med Regjeringen i at man nå har nådd et tak for satsingen på nærområdene, med mindre den totale budsjettrammen for ministerrådet øker.

Komiteen har notert seg at de endrede rammebetingelsene har ført til en internasjonalisering av det nordiske samarbeidet med både utenriks-, sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske spørsmål på Nordisk Råds dagsorden. Til tross for denne økte internasjonaliseringen og ulike vegvalg når det gjelder NATO og EU, synes det å være stor vilje til å opprettholde det nordiske samarbeidet og søke støtte for nordiske verdier og holdninger på en bredere internasjonal arena.

Samarbeidet med Nordens nærområder i Baltikum og Russland og vektlegging av de sikkerhetspolitiske spørsmål har preget samarbeidet det siste året. Komiteen vil peke på at de nordiske land har et felles ansvar for å bidra til stabilitet og bærekraftig utvikling i Nordens nærområder. Dette kan gjøres gjennom bilateralt samarbeid, men også gjennom regionale organisasjoner som Østersjørådet, Barentsrådet, Arktisk Råd og gjennom de frivillige organisasjonene. Dette samarbeidet har også en viktig sikkerhetspolitisk dimensjon.

Komiteen har merket seg at man fra norsk side mener å ha stor nytte av informasjonsutvekslingen mellom de nordiske land når det gjelder EU/EØS-spørsmål. Komiteen noterer med interesse at Regjeringen mener det nordiske samrådet har ført til at felles nordiske holdninger og vurderinger har hatt innflytelse på EUs lovgivningsarbeid, bl.a. på områder som miljø, arbeidsmiljø, forbrukervern, matvaresikkerhet og likestilling. På det utenrikspolitiske området har komiteen videre merket seg at det nordiske samarbeidet har gitt Norge verdifull støtte under formannskapsperioden i OSSE i 1999.

Komiteen er enig i at tiltak rettet mot barn og ungdom er en viktig del av det nordiske samarbeidet, både internordisk og i samarbeidet med nærområdene. Det er positivt at demokratiutvikling og reell medbestemmelse for barn og ungdom er satt på dagsorden det siste året og at dette er ett av innsatsområdene i tiden framover. Komiteen vil også vise til den store konferansen BARNforum i desember 1998 som satte søkelys på situasjonen for barn og unge i nærområdene. Dette har ført til økt interesse og utløst økte bevilgninger fra Ministerrådets side. Komiteen noterer med interesse at den første Barents parlamentarikerkonferanse som ble arrangert i Alta i april 1999 - i et samarbeid mellom Nordisk Råd og Stortinget - bidro til nyttige innspill til Ministerrådets arbeid. Ett av hovedtemaene på konferansen var helse og velferdsspørsmål. På bakgrunn av at den sosiale og helsemessige situasjon er sterkt forringet og utpeker seg som en særlig stor utfordring, må det etter komiteens mening være en viktig målsetting for barentssamarbeidet å redusere de store levekårsforskjellene mellom Russland og Finland/Norge.

De siste par årene har Nordisk Råd satt søkelyset på den frivillige sektors betydning for det nordiske samarbeidet og ikke minst på den ressurs som denne sektor representerer bl.a. for demokratiutvikling i nærområdene. Komiteen noterer med interesse at Nordisk ministerråd har utarbeidet en strategi for samarbeidet, og at det hvert år skal gis en redegjørelse til Nordisk Råd om utviklingen i dette samarbeidet. Etter komiteens mening er dette en positiv utvikling som vil bidra til å styrke forholdet mellom den frivillige sektor og det offisielle nordiske samarbeidet.

Komiteen mener det er positivt at ministerrådet har tatt nye initiativ i arbeidet med å redusere eller fjerne ulike typer av barrierer som hindrer handel og bevegelighet i Norden. Komiteen har merket seg at en del av problemene som enkeltpersoner og bedrifter møter skyldes manglende kunnskaper og informasjon hos den lokale forvaltning og forutsetter at man ved økt informasjon til de ulike forvaltningsnivåer om de nordiske avtaler og overenskomster som regulerer grensetrafikken rydder slike problemer av vegen. På utenrikshandelsområdet har komiteen merket seg at det har foregått drøftelser om å styrke utviklingen av det indre marked i Norden, herunder avvikling av gjenstående handels- og grensehindringer og andre tiltak som kan styrke det økonomiske samarbeidet mellom de nordiske land.

Komiteen vil peke på at mobilitetsprogrammene innen utdanning og forskning er viktige virkemidler for å realisere et velfungerende utdannings- og forskningsfellesskap i Norden. Komiteen ser derfor positivt på at det er igangsatt et pilotprosjekt med sikte på etablering av en ny utvekslingsordning for grunnskoleelever. Komiteen noterer seg at overenskomsten om adgang til høyere utdanning i Norden, som formelt løper ut ved utgangen av 1999, er blitt evaluert med sikte på en mulig forlengelse for to nye år.

Innenfor næringssamarbeidet har komiteen merket seg at Nordisk Industrifond i sin framtidige virksomhet i større grad vil vektlegge tiltak som kan forbedre innovasjonssamarbeidet og innovasjonssystemene i Norden.

Likestilling er et område der internasjonal utveksling av erfaringer og kompetanse spiller en helt sentral rolle i arbeidet for en demokratisk utvikling av samfunnet. Etter komiteens mening bør likestillingsarbeidet i enda større grad vie sin oppmerksomhet mot situasjonen i nærområdene, bl.a. gjennom informasjon og nettverksarbeid.

På justisområdet har komiteen med positiv interesse merket seg et intensivert og vellykket nordisk samarbeid mellom politi, tollvesen og grensekontrollmyndigheter i de nordiske landene og landene rundt Østersjøen for å bekjempe internasjonal organisert kriminalitet i regionen.

Komiteen har merket seg at det er opprettet et eget ministerråd for IT-spørsmål.

Komiteen ser positivt på at det nordiske sikkerhets- og forsvarspolitiske samarbeidet er blitt betraktelig styrket de siste ti årene og mener den nordiske dialogen på dette området bør utdypes ytterligere. Komiteen ser med tilfredshet på det meget vellykkede nordiske samarbeidet om fredsbevarende operasjoner og opprettelsen av et eget nordisk styrkeregister som skal bedre de nordiske lands kapasitet til å delta i fredsbevarende operasjoner.

Komiteen har merket seg at både det uformelle og det formelle samarbeidet mellom de nordiske land i de multilaterale bistandsorganer ser ut til å fungere godt.

Vedrørende samiske spørsmål viser komiteen til beslutningen om å opprette et fast, uformelt samarbeid mellom de ansvarlige ministre for samiske spørsmål i Norge, Sverige og Finland og de tre sametingene.

Komiteen viser til at Nordisk Råd har gjennomgått en omfattende reformprosess på 1990-tallet. Rådet har fått en ny struktur og de tidligere fag- og sektorutvalgene er erstattet med tre hovedutvalg (de tre søyler): Nordenutvalget, Nærområdeutvalget og Europautvalget. De nordiske lands tilknytning til EU gjennom medlemskap (Danmark, Sverige og Finland) og EØS-avtalen (Island og Norge) har også endret Nordisk Råds arbeidsområder og -former.

Komiteen mener tiden er inne til å drøfte nærmere erfaringene med den reformprosess og den omstrukturering Nordisk Råd har gjennomgått på 1990-tallet i forhold til de målsettinger som ble trukket opp i forbindelse med Rådets behandling av utredningen "Nordisk samarbeid i en ny tid". Komiteen ber derfor om at Regjeringen i meldingen for år 2000 gir en vurdering av reformene og den nye organisasjonsstrukturen som Nordisk Råd vedtok i 1995 som grunnlag for en behandling i Stortinget. Komiteen ønsker i den forbindelse at delegasjonen til Nordisk Råd utarbeider en rapport om erfaringene med den nye strukturen og den utvidelse av parlamentarikernes arbeidsområde som har skjedd som en konsekvens av reformprosessen i Nordisk Råd og integrasjonsprosessene i Europa.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at de nordiske kulturministrene har foretatt en gjennomgang av det nordiske kultursamarbeidet og at det i første omgang har resultert i framleggelsen av en strategisk redegjørelse "Nordisk kultursamarbeid ved tusenårsskiftet". Flertallet viser i den forbindelse til at det ved Rådets sesjon i 1998 ble vedtatt en rekommandasjon til ministerrådet som legger vekt på at det blir ført en kulturpolitisk dialog mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd om nordisk kulturpolitikk med sikte på å gi et politisk innhold til Ministerrådets strategiplan.

Flertallet gir sin tilslutning til at de nåværende hovedprioriteringer i kultursamarbeidet - barn og unge, kunstnerisk virksomhet, den nordiske kulturarven, det folkelige engasjement, mediesamarbeid og det flerkulturelle samfunn - skal videreføres. Etter flertallets mening bør dialogen mellom de nordiske land vedrørende strategier og politikk i forhold til den digitale utviklingen fortsette og videreutvikles.

Når det gjelder utviklingen av det flerkulturelle samfunn, mener flertallet at kulturen kan og bør spille en viktig rolle når det gjelder å bekjempe og forebygge fremmedfrykt og rasediskriminering i Norden. Kunst og kultur kan være viktige redskaper når det gjelder å øke minoriteters deltakelse og innflytelse i samfunnet og fremme gjensidig respekt og toleranse. Flertallet vil også vektlegge Nordisk Kulturfonds betydning for å sikre bredde, fornyelse, det folkelige engasjement og

utkantregionenes deltakelse i kulturlivet og vil i denne sammenheng reise spørsmålet om ikke en større andel av fondets midler bør gå til frivillige organisasjoners kultursatsninger.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Nordisk Råd i sin nåværende form bør legges ned eller omorganiseres.

Disse medlemmer ønsker ikke å legge ned nordisk samarbeid, men ser på - og tror på - det nordiske samarbeidet, helt uavhengig av Nordisk Råds funksjon og eksistens.

Disse medlemmer mener at Nordisk Råd er et parlamentarisk forum, men det har av ulike årsaker ikke alltid vært like godt egnet til samarbeid, bl.a. fordi tre av de nordiske stater er medlemmer av EU.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 30 (1998-1999) - Nordisk samarbeid - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. oktober 1999

Haakon Blankenborg leder	**Johan J. Jakobsen** ordfører	**Einar Steensnæs** sekretær